

Lietuvos transporto saugos administracijai

2024-01-02 Nr. S-002

į 2023-12-19 Nr. 15B-9177

ltsa@ltsa.lt

DĖL KELEIVIŲ VEŽIMO TOLIMOJO SUSISIEKIMO MARŠRUTAIS BENDRŲJŲ SUTARTIES SĄLYGŲ PAKEITIMO PROJEKTO

Lietuvos keleivių vežimo asociacija (LKVA) 2023 m. gruodžio 20 d. gavo Lietuvos transporto saugos administracijos (LTSA) raštą „Dėl įsakymo projekto derinimo“. Šiuo raštu LTSA siekia suderinti Keleivių vežimo tolimojo susisieikimo maršrutais bendrųjų sutarties sąlygų, patvirtintų LTSA direktoriaus 2023 m. lapkričio 14 d. įsakymu Nr. 2BE-243 „Dėl Keleivių vežimo tolimojo susisieikimo maršrutais bendrųjų sutarties sąlygų patvirtinimo“, (**Bendrosios sąlygos**) pakeitimus.

Šiuo raštu LKVA teikia pastabas Bendrosioms sąlygoms dėl trijų aspektų: (i) dėl įpareigojimo vežėjams teikti informaciją apie gautas pajamas, (ii) dėl LTSA įsipareigojimo saugoti konfidencialią informaciją ir (iii) dėl vienu metu derinamų susijusių dokumentų.

1. Dėl įpareigojimo teikti informaciją apie gautas pajamas

Bendrųjų sąlygų 5.1.1.2 punkte nustatyta, kad pasibaigus ataskaitiniam ketvirčiui, iki kito mėnesio 20 (dvidešimtosios) dienos, vežėjai įsipareigoja LTSA pateikti informaciją apie gautas pajamas iš keleivių ir nuvažiuotus kilometrus pagal kiekvieną maršrutą, kuriam išduotas leidimas.

LKVA jau teikė pastabas¹ dėl šio Bendrųjų sąlygų punkto nurodydama, kad informacija apie gautas pajamas kiekviename atskirame maršrute yra labai jautri komercinė informacija, ypač, jei tame maršrute dirba ne vienas, o keli vežėjai. Tuo remiantis LKVA siūlė atsisakyti reikalavimo vežėjams teikti informaciją apie gautas pajamas kiekviename maršrute arba papildyti minėtą Bendrųjų sąlygų punktą susiaurinant teikiamos informacijos apimtį, kad būtų teikiama tik informacija apie pajamas tuose maršrutuose, kurie neatitinka Kelių transporto kodekso 17(1) straipsnio 5 dalies 3 punkte nustatytų kriterijų.

Kadangi LTSA į tokias pastabas neatsižvelgė, LKVA toliau laikosi savo pozicijos, kad Bendrųjų sąlygų 5.1.1.2 punkte nustatytas įpareigojimas vežėjams teikti informaciją apie pajamas atskiruose maršrutuose yra nepagrįstas ir neteisėtas.

LTSA neturi teisės rinkti ir kaupti tokio pobūdžio konfidencialią informaciją, nes jokie teisės aktai nesuteikia tokios teisės. Nesant teisės aktuose aiškiai nustatytos teisės LTSA reikalauti tokios informacijos, vežėjai neturi pareigos atskleisti tokios informacijos ir negali sutikti su viršijant teisės aktais suteiktus įgaliojimus LTSA bandomu nustatyti neteisėtu ir nepagrįstu įpareigojimu. Pareiga LTSA rinkti tokio pobūdžio jautrius komercinius duomenis turėtų būti aiškiai nustatyta teisės aktuose, ko šiuo atveju nėra padaryta.

LTSA bando pateisinti siekį rinkti tokią informaciją jai priskirtomis funkcijomis keleivių vežimo rinkoje. Tačiau tokios apimties informacijos rinkimas ir kaupimas negali būti pateisintas jokiais LTSA funkcijomis.

Pirma, informacija nėra susijusi su vežėjo išlaidų (negautų pajamų) kompensavimu (atlyginimu) dėl keleiviams taikytų važiavimo tolimojo susisieikimo autobusais lengvatų. Informacija šiuo tikslu yra renkama atskirai vadovaujantis Vežėjų išlaidų (negautų pajamų), susijusių su transporto lengvatų taikymu, kompensavimo (atlyginimo) tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. balandžio 28 d. nutarimu Nr. 478 „Dėl Lietuvos Respublikos transporto lengvatų įstatymo įgyvendinimo“. Šio tvarkos

¹ LKVA 2023-11-07 raštas Nr. S-065

aprašo 2 priede yra atskirai nustatyta, kokio pobūdžio informacija yra reikalinga siekiant kompensuoti (atlyginti) vežėjo išlaidas (negautos pajamas) dėl keleiviams taikytų važiavimo tolimojo susisiekimo autobusais lengvatų, t.y. taikyta nuolaida; su nuolaida parduotų bilietų skaičius; už su nuolaida parduotus bilietus gautos pajamos; išlaidų (negautų pajamų) dėl taikytų lengvatų kompensavimo (atlyginimo) dydis. Todėl Bendrųjų sąlygų 5.1.1.2 punkte nurodyta informacija apie pajamas nėra susijusi su vežėjo išlaidų (negautų pajamų) kompensavimu (atlyginimu) dėl keleiviams taikytų važiavimo tolimojo susisiekimo autobusais lengvatų.

Antra, informacija nėra susijusi su nuostolių nuostolinguose maršrutuose kompensavimu, numatytu Kelių transporto kodekso 17(1) str. Nuostoliams kompensuoti yra taikoma visai kitokia procedūra, kuri nereikalauja vertinti konkurencingomis sąlygomis rinkoje veikiančių vežėjų informaciją apie pajamas atskiruose maršrutuose. Kelių transporto kodekso 17(1) straipsnio 5 dalyje 3 punkte yra numatytos trys sąlygos, kurioms esant valstybė galėtų pirkti viešąsias paslaugas tolimojo susisiekimo maršrute, t.y.: (i) per 2 mėn. paskelbus maršrutą jame neatsiranda nė vieno vežėjo, (ii) to maršruto pradžia ir pabaiga yra miestai su mažiau nei 10 tūkst. gyventojų ir juose nėra organizuojamas vietinis susisiekimas ir (iii) tarp maršruto pradžios ir pabaigos punktų nėra vietinio susisiekimo traukiniais ar kombinuotojo vežimo (traukinys – autobusas) paslaugos. Todėl LTSA galėtų reikalauti nebent informacijos apie nurodytus maršrutus. Tuo tarpu Bendrųjų sąlygų 5.1.1.2 punkte nurodyta informacija apie pajamas yra reikalaujama reikšmingai didesne apimtimi ir dėl to nėra susijusi su nuostolių kompensavimu.

Trečia, informacija nėra reikalinga valstybės biudžeto planavimo tikslais, nes didžioji dalis maršrutų yra vykdomi konkurencingomis rinkos sąlygomis be valstybės asignavimų.

Atsižvelgiant į tai, **dar kartą siūlome** atsisakyti Bendrųjų sąlygų 5.1.1.2 punkte vežėjams nustatytos pareigos teikti informaciją apie pajamas konkrečiame maršrute arba ją nustatyti tik tokia apimtimi, kuri yra susijusi su aiškiai ir tiesiogiai teisės aktuose nustatytomis LTSA funkcijomis.

Jei ir vėl nebus atsižvelgta į pasiūlymą atsisakyti rinkti informaciją apie pajamas konkrečiame maršrute, būtina aiškiai reglamentuoti kas yra konfidenciali informacija ir tokios informacijos apsaugos klausimus.

2. Dėl konfidencialios informacijos apsaugos

LTSA numato pakeisti Bendrųjų sąlygų 5.2.2 punktą tokiu būdu:

„5.2.2. **be Vežėjo sutikimo** neatskleisti ~~trečiosioms šalims~~ **Sutarties 2.1.2.2 papunktyje nurodytos** informacijos, **kurią abi Šalys susitaria laikyti konfidencialia informacija** ~~nurodytos Sutarties 2.1.2.2 papunktyje.~~“

Pirmiausia, atkreiptinas dėmesys į tai, kad Bendrųjų sąlygų 5.2.2 punkto pakeitimas lyginamojoje versijoje yra atspindėtas neteisingai. Ankstesnėje Bendrųjų sąlygų redakcijoje buvo daroma nuoroda į Bendrųjų sąlygų punktą, kuris nustato pareigą teikti informaciją apie pajamas. Tuo tarpu Bendrųjų sąlygų pakeitimais nuoroda yra daroma į su vežėjais sudarytų keleivių vežimo sutarčių (**Sutartis**) punktą. Todėl lyginamojoje versijoje turėtų būti pašalinta techninio pobūdžio klaida. Bendrai teisėkūros proceso prasme aiškesnis ir patogesnis buvo būtent pradinis variantas, kai nuoroda daroma į tų pačių Bendrųjų sąlygų 5.1.1.2 punktą, o ne atitinkamą Sutarties 2.1.2.2 punktą. Juo labiau, kai Sutarties 2.1.2.2 punktas atkartoja Bendrųjų sąlygų 5.1.1.2 punktą. Be to, Sutarties su vežėju sąlygos negali prieštarauti Bendrosioms sąlygoms, kurias pakeitus tektų keisti ir Sutarties sąlygas.

Dėl pakeitimo esmės pažymėtina, kad nors LTSA nurodo, kad Bendrųjų sąlygų pakeitimais yra siekiama atsižvelgti į vežėjų pastabą dėl informacijos, kurią šalys laiko konfidencialia, tačiau LTSA siūlomas Bendrųjų sąlygų 5.2.2 punkto pakeitimas yra nepakankamas, kad atliepti išsakytas pastabas dėl konfidencialios informacijos apsaugos vykdanč Sutartis.

Bendrųjų sąlygų 5.2.2 punkte nėra detalizuota, kaip konkrečiai ir kokiomis priemonėmis bus užtikrinama konfidencialios informacijos apsauga. Todėl toks LTSA įsipareigojimas yra nepakankamas, kad užtikrinti vežėjų teises bei teisėtus interesus. Bendrosiose sąlygose būtina nurodyti ir tai, (i) kaip ir kiek laiko bus saugoma Bendrųjų sąlygų 5.1.1.2 punkte nurodyta informacija, (ii) kas ir kokia tvarka galės susipažinti su šia informacija, (iii) kokią atsakomybę LTSA prisiima už šio įsipareigojimo nesilaikymą.

Dar daugiau, Bendrųjų sąlygų 5.2.2 punkte po LTSA siūlomo pakeitimo būtų paliekama daug neapibrėžtumo dėl to, kokią informaciją šalys susitars laikyti konfidencialia. Tai reiškia, kad šis klausimas būtų paliekamas spręsti ateityje tarp LTSA ir vežėjo, kur LTSA bus „stiprioji“ ir sąlygas diktuojanti šalis ir problema dėl konfidencialios informacijos apimties būtų atidedama ateičiai. Vežėjai laiko, kad visa Bendrųjų sąlygų 5.1.1.2 punkte nurodyta informacija yra konfidenciali ir privalo būti saugoma aiškiai ir konkrečiai iš anksto apibrėžtomis sąlygomis bei tvarka.

Pažymėtina, kad vežėjų pastabose, pateiktose Sutarties dėl keleivių vežimo naujai redakcijai, vežėjai taip pat buvo atkreipę dėmesį į tai, kad konfidencialia turėtų būti laikoma ne tik Bendrųjų sąlygų 5.1.1.2 punkte nurodyta informacija, bet taip pat ir Bendrųjų sąlygų 5.1.1.1 punkte nurodyta informacija apie pervežtų keleivių skaičių kiekviename vežėjo maršrute. Priešingu atveju, atsižvelgiant į tai, kad bilietų kainos viešai prieinamos, žinant keleivių skaičių, bus galima lengvai sužinoti ir informaciją apie pajamas kiekviename maršrute.

LKVA atkreipia dėmesį, kad LTSA įsipareigojimai dėl konfidencialios informacijos saugojimo gali būti patikslinti ir Sutartyje, tačiau LTSA to nepadarė pateikdama vežėjams pasirašymui pakoreguotą naujos redakcijos Sutarties projektą. Tuo tarpu klausimas dėl konfidencialios informacijos apimties privalo būti išspręstas Bendrosiose sąlygose, nes dabartinė Bendrųjų sąlygų 5.2.2 punkto redakcija numato pareigą saugoti tik Bendrųjų sąlygų 5.1.1.2 punkte nurodytą informaciją.

Atsižvelgiant į tai, **prašome patikslinti** Bendrųjų sąlygų 5.2.2. punktą, nustatant, kad be vežėjo sutikimo negalima atskleisti Keleivių vežimo tolimojo susisiekimo maršrutais bendrųjų sutarties sąlygų² 5.1.1.1 ir 5.1.1.2 papunkčiuose nurodytos ir konfidencialia laikomos informacijos. Taip pat prašome nurodyti, kokia vidinė LTSA nustatyta tvarka bus vadovaujama saugant konfidencialią informaciją.

3. Dėl tuo pačiu metu derinamų dviejų susijusių dokumentų.

Logiška būtų manyti, kad kol nėra suderintos ir įsigaliojusios Bendrosios sąlygos, negalėtų būti derinamos sutartys, kurių pagrindas yra būtent pirminis dar nesuderintas ir neįsigaliojęs minėtas dokumentas. Dėl šios priežasties tiek vežėjams, tiek Asociacijai kilo pagrįsta abejonė, kiek ir ar iš vis bus atsižvelgiama į pateiktas pastabas, jei sutartį turintiems pasirašyti vežėjams neįsigaliojusios Bendrosios nuostatos pateikiamos kaip būsimos sutarties faktas.

Dėl šios priežasties **prašome paaiškinti** LTSA atliekamus veiksmus ir inicijuoti platesnę socialinių partnerių diskusiją tiek dėl pateiktų pastabų, tiek dėl tolimesnio tolimojo susisiekimo proceso įgyvendinimo, praktiškai realizuojant Kelių transporto kodekso pakeitimus³.

Pagarbiai

Prezidentas

Gintaras Nakutis

+370 686 60303 vitalijus.bertasius@lkva-asociacija.lt

² Patvirtintos LTSA direktoriaus 2023 m. lapkričio 14 d. įsakymu Nr. 2BE-243 „Dėl Keleivių vežimo tolimojo susisiekimo maršrutais bendrųjų sutarties sąlygų patvirtinimo“

³ Lietuvos Respublikos Seimo 2023 m. kovo 23 d. priimtas Lietuvos Respublikos kelių transporto kodekso 8¹, 11, 16, 17¹, 18, 18² straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 18² straipsniu įstatymas.